

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati fr.-nko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K, za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2—.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne št. 50 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1 K 50 — za nadaljnja uvrčenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/5

Poštni šekovni urad št. 11.197.

Reklame tije so proste poštne

UČIT. TOVARIŠ.

Še za Družbo!

Vi, ki ste bili stebri Ciril Metodove Družbe; vi, ki ste nosili idejo narodne obrambe med narod; vi, ki ste rešili tisoče in tisoče naše dece iz žrela potujčevanja — kje ste? Še živite, še delujete, a vaše agilno delo se je obrnilo drugam!

Ali Družbe ni več, ali več ne deluje? Še deluje! a pred njeno delo je padel železen zastor, ki nam zakriva njeno delovanje. Prišel bo pa dan, ko se bo dvignil ta zastor in mi bomo videli na pozornici sad njenega dela, ki bo večje in važnejše od preteklega, a tudi zvezano s še večjimi žrtvami!

Dohodki Družbe so se pa po pravnatru sila zmanjšali, dasi so se njeni izdatki ogromno povečali in je vedno več rok, ki se stezajo do nje po pomoč in vedno več src, ki so potrebna njene pomoči.

Narod misli, da je sedaj delo Družbe končano, ko smo osvobojeni in je dolžnost države, nositi sedaj breme narodne obrambe, da ohranimo naš element izven mej pri narodni zavesti. Popolnoma napačno je to mnenje, ker so državi bolj vezane roke kot Družbi. — Družba nam je neobhodno potrebna!

To je treba narodu pojasniti!

Poživeti je potreba za to zopet delovanje Ciril Metodovih podružnic in tudi z nabiralniki zopet na dan!

Delovanje Družbe nam bo potrebno še desetletja, zato je potreba vzgojiti tudi nov naraščaj narodno - obrambnih delavcev. Vzgojiti jih moramo, da bodo polni zavesti prinesli novega življenja našim narodno - obrambnim društvom.

In najlepša prilika za to se nam nudi v šoli!

Pred seboj imamo kopo nežnih src, katere treba vzgajati v narodno zavedne domoljube. Zlasti v nekatere šole je pa vstopilo mnogo dece, katero je poglodalno kruto sovraštvo in pohlep po naši lepi zemlji z njihove rodne grude. Vzgojimo jih v Janičarje! Že pri pogledu na te malčke se spomnimo nehoti, da so in bi

imeli v svojem rojstnem kraju dovolj prilike izobraževati se, spomnimo se pa tudi one Družbe, ki je že dolgo dobo delovala na spornih mejah z probudo našega naroda. Komur je pri srcu naša mladina in se je zanimal za njeno izobrazbo, se bo dobro spomnil, kaj je storila Družba sv. Cirila in Metoda s svojimi šolami tam, kjer je pretela pohlepna tujčeva roka, da nam iztrga iz naročja našo mladino.

In ta Družba ima danes vršiti to vzvišeno nalogo še v velikq večji meri. Vsak pa ve, da potrebuje zato ogromnih sredstev.

Ali bi ji ne mogli pomagati?

Ali bi ne mogli navajati naše mladine, da spoznava in občuduje železno energijo te Družbe, katera nam je reševala iz povodnji nemške in italijanske pohlepnosti našo zemljo, našo deco, našo bodočnost? Ali ne bo rodila ta hvaležnost misli da je potreba to kulturno ognjišče podpirati z vsemi silami?

Kaj bi ne moglo voditi učiteljstvo zbirki v Družbi sv. Cirila in Metoda?

Po priliki znamk. Silno veselje imajo otroci s tem zlasti danes, ko kroži toliko raznih vrst znamk, bodisi naših kot tujih. S spretno besedo doseže učitelj lahko vsaj lep uspeh.

S kako vnemo otroci zbirajo! Kako se jim iskre oči, ko donajajo znamke: »Za Družbo!«

Vzgoja za narodno - obrambno delo je še več vredna od znamk!

Redkeje se dobi štaniolni papir, a kjer je mogoče, naj bi zbirali i tega.

Rabite v šoli »Ciril-Methodove« svinčnike in drugo!

Tako bomo vzgajali deco v ljubezni in hvaležnosti do one Družbe, ki ni in ne bo pozabila onih naših dragih, katere oklepa tujčevo zatiranje; vzgojili bomo rodove, ki bodo še iskreneje vzljubili to našo lepo zemljo, in bode nosili v sebi ter znali vcepiti tudi drugim čut dolžnosti, kadar jih zove domovina.

Storili bomo svojo — dolžnost!

Naše delo.

Človek, ki dela vestno in pošteno in z ljubeznijo, je ponosen na svoje delo. Zaveda se, da je ustvarjal s sokom svoje mladosti, z zanosom svojih misli.

A težko je življenje poštenega človeka, osobito, če je za nameček še ponosen na svoje poštenje! Zakaj vsi, ki mu niso enaki v teh dveh kočljivih lastnostih — in teh je mnogo! — vsi se zberjo, da ga sodijo in tepejo zaradi njih.

Tako se je zgodilo tudi nam. Delali smo vestno in pošteno in z ljubeznijo za narod in domovino. Vse, kar je bilo najboljšega v nas, smo položili v svoje delo, v deco. In pri vsem tem še nismo bili preveč ponosni; komaj na dnu duše, v tihem veselju, se je skromno skrival naš ponos. Pripomogli smo, da se je skupno delo — osvobojenje naroda in domovine — srečno dovršilo.

A čujte in strmite! Komaj da smo se dodobrega oddehnili od mōre, ki nas je tlačila stoletja in smo si napolnili pljuča s čistim, svobodnim zrakom, da bi z novimi silami in še z večjim veseljem nadaljevali svoje delo, glejte, prišli so nepričakovano — sodniki, da sodijo nas in naše delo. Saj ste vsi čitali in čitate njihove sodbe in obsodbe! Različne stranke so se zedinile da nas sodijo in oblatijo.

Nikakor se mi ne zdi vredno zbirati in pobirati puščice, ki nas niso niti zalele, niti ranile, niti nam zagrenile veselja do dela tako, da bi se čutili dolžne izpremeniti smernice, po katerih smo oprezno stopali v prejšnjih težkih časih in po katerih ponosno stopamo sedaj, ko nam sije solnce svobode.

Toda živo se zavedamo vzvišenosti in resnobne in težkoč svojega dela, zato ga ne pustimo skruniti od nikogar! Zavedamo se, da nam izročajo starši različnega mišljenja svojo lastno kri, svoje otroke, da iz njih ustvarimo ljudi mehkega srca, a poštenega mišljenja in po resnici hrepenečeva duha! Vemo, da nam domovina izroča zrnje svoje sreče in blagostanja. Vemo, da imamo pred sabo komaj vzklili rod človeštva, ki bo moral trpeti enake bridkosti in krivice, kakor vsi nešteti pred njim; in tudi na to ga moramo s previdno besedo pripraviti.

Vsega tega se zavedamo in po tej naši zavesti je prikrojen načrt našega dela.

Vsak človek vzljubi delo, ki ga opravlja dalje časa, pa če je njegovo delo še tako težavno in naporno. A kako bi ne vzljubili mi dece, ki nam je izročena? — Stopiš v šolsko sobo: same žive, zvedave oči, usta na smeh, srce pri igračah, a misli dobra polovica doma,

Naše draginjske doklade.

Narodni poslanec, prof. Reisner, pri naša v »Našem Glasu« o tem poročilo, iz katerega posnemamo sledeče:

Na sestankih v Mariboru, Celju, Kranju in Kočevju sem obrazložil novi načrt in pojasnil vse težkoče, zakaj se celo »uradniško vprašanje« tako počasi razvija.

V tem času je bil zakonski načrt v pododborih in komisijah v fin. min. vsestransko predelan. Če bi bilo treba samo še glasovati z »da« ali »ne«, bi bil načrt takoj sprejet. Sedaj pa ne gre več za to, temveč se mora določiti, koliko to stane in odkod vzeti kritje. V tem pogledu so nastale velikanske težave. Skupščina ne dela, o rednem budžetu se ne razpravlja. V »dvanaestini« za januar, pravijo, je treba za projektirani večji izdatek dobiti kritje s črtanjem drugih postavk v skupni enaki višini. Kako bo to vprašanje rešeno, se danes ne da reči. Ker pa so vsi merodajni faktorji podučeni o tem, da se to pokritje najti mora, ker lahko nastanejo sicer posledice, ki bi bile v kvar naši državi, trdno upam, da bo izgotovljeni načrt postal zakon s 1. januarjem, dasi seveda danes tega kot absolutno gotovost se ne morem izreči.

Iz načrta samega navajam samo najvažnejše točke in samo one postavke, ki zadenejo nas v Sloveniji.

Kraji Slovenije so stali v najnižjih razredih. Dvomim, da bi se za sedaj dala doseči kaka premaknitev v višji razred! Skuparinske dnevnice uradnikov so:

Skuparinski razred

Letna plača	IV	V
do 2999	22	20
od 3000—4999	24	22
od 5000—7499	26	24
od 7500—8999	29	27
od 9000	32	30

Poduradniki dobijo dnevnicu po 16 din. sluge dobivajo dnevnicu po 14 din.

Uradniški vpokojenci

s penzijo do 2999 K dnevnicu po 13 din.
s penzijo od 3000 K dnevnicu po 17 din.
s penzijo do 2999 D dnevnicu po 10 din.
s penzijo od 3000 D dnevnicu po 11 din.

slabša pri tvojih besedah. Sama nemirnost in otroška radovednost, ki ti je še najbolj hvaležna, če jo s šaljivo besedo pripraviš v smeh. — Ni v teh srečnih, mladih dušah, da bi začeli netiti strankarsko strast, ki tako rada in tako lahko zvođa na kriva pota in v nesrečo! Tem našim srcem da bi ubili Boga, onega dobrega, pravičnega, ki pošilja kazen za vse hudo in plačilo za vse dobro? Ah, ne, saj jih le blagujemo za vse to in čim dalje ostanejo otroci, tem ljubši so nam, tem sveteljeje je naše delo!

Saj vsi vedo, da je tako, kot ljudje in kot starši; le kot strankarjem jim hodimo s svojim vzgojnim delom navskriž.

Naporno je učiteljsko delo. Veliko, veliko idealov si mora vzeti v ta stan človek s seboj, da podpira ž njimi sam sebe pri svojem delu, dokler niso izčrpane vse njegove moči. Toda naši strogi sodniki so — res se glasi skoro neverjetno — še bogatejši idealov nego mi! Oni hočejo, da je tudi delavec in ne samo delo po njihovem okusu!

Kam drvite vsi vi, ki razbirate pomembnih črk iz našega zasebnega mišljenja? Česa hočete od nas? Da vam vzgojimo trezne in poštene ljudi ali da vam podnetimo mlada srca s sovraštvom do vsega in vseh, s katerimi se ne strinjate? Ali hočete učiteljev ali političnih

Ostali penzioneri

s kronsko penzijo dnevnicu po 9 din. z dinarsko penzijo dnevnicu po 8 din.

Uslužbenec, ki je na bolniškem dopustu, dobiva skozi eno leto iste dnevnicke kakor v aktivnosti, po preteku enega leta dobiva penzionerske dnevnicke.

Vpokoenci, ki so bili vpokojeni po polni službeni dobi, dobivajo iste dnevnicke kakor njih aktivni tovariši.

Vpokojenec, ki je zaposlen v državni službi, dobiva iste prejemke, kakor če bi bil reaktiviran.

Donesek k učiteljskemu socijalnemu vprašanju.

(Referat na zbor. ljub. uč. dr.)

Učiteljska organizacija je izvedla v stanovskem oziru mnog korak in dosegla mnogo uspehov; zdi se nam pa, da bi bil čas, da stori organizacija tudi neobhodno potrebne korake za zboljšanje nekaterih socijalnih vprašanj učiteljstva sploh. V mislih imam tri točke, ki naj bodo predmet današnjega zborovanja. Te tri točke so: 1. Zdravstveni odnosi učiteljstva. 2. Pogrebno vprašanje. 3. Zdravljenje učiteljstva v državnih zdravstvenih institutih.

1. Imamo plače, za katere so nas nedavno zavidali državni uradniki; toda kako visoko segajo v dobrobit in brezskrbnost učiteljstva, nam je vsem jasno. Pri tej draginji, nizki valuti ter splošni brezskrbnosti ne moremo pričakovati v kratki dobi ničesar boljšega. Naša plača nam ne zadostuje niti za prehrano, kaj še li za obleko; gorje pa onemu, ki ga zaloti danes bolezen.

V mestih, kjer je zdravnik pri rokah, bodi, tu ti zdravnik iz usmiljenja še kaj pomaga; toda gorje onim, ki so po cele ure oddaljeni od zdravnika. Tem velja: Potrpi, leži, morebiti zmaga narava, če ne. Bog s teboj! — Tovarištvo, mukopolni so taki občutki in kriče po odpočitju. Premišljaj sem zadevo, in prišel do zaključka, da se mora v ožgled temu nekaj ukreniti.

delavcev? Delo prvih je pošteno, pota drugih so dostikrat zahrbtna in mračna. Ako hočete in želite zdravja in moči domovini, zadovoljite se z dobrimi učitelji! Če hočete njeno bedo in propast, zahtevajte hujskačev!

Niso izgovorjene te besede v obrambo proti nezadovoljnim nasprotnikom, temveč nam samim v direktivo! Da nas ne bodo ona podla očitanja o našem večnem hlapčevstvu, politični hujskariji in brezverski vzgoji razburjala in nas zvođila in zapletla v boj z brezvestnimi izzivalci. Ta boj bi nas bil nevreden! Šola je za nas svetišče, v katero vzamemo s seboj sliko trpečega človeštva in svobodne domovine, da vzbudimo v mladini usmiljenje do prvega, a ljubezen do obeh. — Onim, ki se zaletavajo s svojimi očitki v šolo, pa ni mar ne za deco, ne za Boga in ne za domovino. V mislih imajo le lastno dobičkarstvo in komandantstvo.

Vsi, ki tako razumemo in opravljamo svoje delo sedaj, kakor nekdaš, gremo mirno in samozavestno dalje in imamo edino željo, da bi bile tudi drugim naše pravice tako svete, kakor so svete nam pravice drugih.

Jenko.

Delavci imajo svoje bolniške blagajne, rudarji svoje bratske skladnice, ali ne bi bilo mogoče tudi učiteljstvu kaj podobnega ustanoviti. Skoraj 20.000 nas je, v kratkem se bo število še zvišalo. Samo 2 dinarja na mesec od vsakega, pomenilo bi to znesek 40.000 Din. t. j. 160.000 kron, ali letno 1.920.000 kron. S to vsoto bi se z lahkoto pomagalo zares bolnemu učiteljstvu.

Vprašanje je le, kako in kedar se to izvede. Mnenja sem, da bi se zavzela za stvar centrala UJU. Ta naj bi izposlovala pri ministrstvu, da se pobirajo mesečni prispevki pri izplačilu plač, kakor invalidni ali kak drug davek. Obveza bi veljala za vse učiteljstvo.

2. Drugo, nič manj važno socialno vprašanje je, ustanovitev pogrebne družbe.*

Smrt v družini je po mojem mnenju najhujši udarec. Ob takih prilikah je vse zbegano in gorje oni družini, ki nima v katastrofalnem času pri rokah denarnih sredstev. Za enake slučaje ima mnogo stanov pogrebna društva. Ali naj ostane učiteljstvo, katerega drugi stanovi radi dobre organizacije zavidajo, brez te socialne oskrbe? — Imamo sicer Samopomoč, toda ta ni obvezna za vse učiteljstvo. Po sedanjem ustroju ne odgovarja bogzna kakšni izdatni socialni pomoči. (Manjka le zavednosti učiteljstva in bilo bi! Uredn.). Višina vpsnine, letnina ter vplačila za posamezne smrtne slučaje niso v nikakem razmerju z malenkostno svotico, ki jo dobe preostali za pogrebne stroške. Svota, ki jo nudi danes v slučaju smrti »Samopomoč« je skoraj brezpomembna. (Se je tudi dvignila času primerno, glej Učit. Tov. pref. mes. Uredn.). Po mojih mislih bi se premoženje »Samopomoči« izročilo ob ustanovitvi obveznega društva kot rezervni fond, temu društvu.*

3. Tretja zadeva je zdravljenje učiteljstva in svojcev po javnih bolnicah. Nanesejo slučaj, da je zdravljenje na domu nemogoče, treba se je zateči v bolnico. Stroški bolnice so pri sedanjih plačah neznaglivi, zlasti pa še za one, ki imajo družino. Za slučaj bolezni ne more nihče devati denarja na stran. Izposlovati bo treba, da bo imelo učiteljstvo in njegovci v vseh javnih bolnicah ter kopalniških brezplačno oskrbo.

Iz podanega si dovolim staviti sledeče resolucije: Poverjeništvu UJU za Slovenijo naj vzame v pretres oziroma v študij sledeče:

1. Osnuje naj se za celo kraljevino učiteljska bolniška blagajna. Iz te blagajne se plačujejo stroški zdravnikov in zdravil za vse učiteljstvo in njega svojece (otroke). Prispevki bolniške blagajne se plačujejo mesečno v obliki davka.

2. Osnuje naj se za Slovenijo učiteljsko pogrebno društvo. V to društvo je obvezano vstopiti vse učiteljstvo Slovenije. Iz društvene blagajne se plačujejo pogrebni stroški umrlih članov ter svojcev. Kjer obstoje pogrebni zavodi, naj stopi društvo z njimi v pogodbo, kjer teh ni, se plačajo iz blagajne proračunske pogrebne takse. »Samopomoč« se razpusti, premoženje mieno pa se da pogrebnemu društvu kot rezervni sklad.

3. Poverjeništvu UJU za Slovenijo se naroči, da stoni takoj v stik s centralo UJU, da stori ta na kompetentnem mestu vse potrebne korake, da se dovoli učiteljstvu in njega svojcem brezplačno zdravljenje v vseh javnih bolnicah in državnih kopalniških.

Fran Skuli.

* Pravkar so se pravila »Učiteljske Samopomoči« razširila na vso državo. To društvo ima namen zavarovanja za slučaj smrti. — Opozarjamo, da je posmrtna četrt po novem načrtu šol, zakona znižana na enomesečne prejemke. — Uredn.

* Smisla ni za socialno pomoč tovarišu, pomanjkanje socialnega čuta. Kadar je kdo sam prizadet, se še spomni, da bi kaj vzel od družta. Ne pri vseh, a žal pri mnogih, mnogih je tako! Z negacijo in uničenjem obstoječega ne pomagamo dobri stvari in to nikakor ni pozitivno delo. Uredn.

Iz Jugoslavije.

— Iz seje ožjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana. Dne 17. t. m. se je vršila seja ožjega sosveta UJU poverjeništvu Ljubljana. Na dnevnem redu je bil med drugimi zadevami tudi Franchetjev samostojni in Onusov dodatni predlog, ki sta ju stavila na zadnji seji višjega šolskega sveta, da se ukinejo vse skupne šolske maše ob nedeljah in delavnikih v Sloveniji, kar ni normiranih v odredbah šolskih oblasti. Predlog je višji šolski svet na zadnji seji sprejel z veliko večino. Kakor je pa ožji sosvet izvedel iz zanesljivega vira, je višji šolski svet

poslal predlog ministrstvu v odločitev. Po mnenju ožjega sosveta je bil sklep višjega šolskega sveta v tej zadevi pravomočen in veljaven in ne potrebuje nikakega odobrenja višje šolske oblasti, ker skupne šolske maše ob nedeljah in delavnikih ne spadajo k obligatnim verskim vajam. Prejšnji deželni šolski svet jih je uvedel pred nekaterimi leti, naslednik njegov, sedanji višji šolski svet jih sme sam ukiniti. Zato je ožji sosvet sklenil delati na to, da stopi čimprej v veljavo tozadevni sklep višjega šolskega sveta in se izvede v predlagateljevem smislu.

— V današnji številki smo posvetili malo več pozornosti Ciril Metodovi Družbi, ker je nujno potrebno, da ne pustimo v pomanjkanju sredstev upravitelj to našo institucijo. Opozarjamo na uvodnik, notico o blagu, ki se prodaja v prid Družbi in o koledarju CMD, ki je pravkar izšel.

— Učiteljstvu zasedenega ozemlja! (Dopis.) Zopet je padla beseda vrnitve v ozemlje Julijske Benečije. Klub učiteljstva tega ozemlja — životariš ali te ni več! Potreben si nam v dneh, ko namigujejo na neke ugodnosti in osebne koristi. Gani se in daj nam geslo: Učiteljstvu tega ozemlja, ki danes tava po Sloveniji, svetujemo, vložiti brez izjeme takoj prošnje za vrnitev — a višji šolski svet poskrbi s pomočjo vlade, da ne bodo poskusi vrnitve ostali samo na papirju odloka št. 16.315, kakor vse do zdaj izdane okrožnice in namigovanja v listih.

— Bloki za učiteljski konvikt, za 100 lističev à 1 Din., darovalo učiteljstvo osnovne šole pri Sv. Marku niže Ptujia 100 Din. (400 K). — Posnemanja vredno! Če bo vsaka šola sledila oni pri Sv. Marku, bo delo Jeseniškega učit. zbora doseglo kmalu svoj uspeh in smoter!

— Himen. Poročil se je dne 21. nov. t. l. tovariš Josip Lešnik v Sv. Martinu na Pohorju z gđc. Linko Žigart-ovo. Obilo sreče!

— Učiteljstvo osnovne 3razrednice na Humu tik Ormoža je darovalo namesto venca na grob vrli, narodni, nezabni tovarišici Mariji Presker-jevi iz Ormoža 150 K za »Rusko deco«. (Vau-potič Franja 50 K. Porekar oče 50 K in hčerka 50 K).

— Zdravilo zoper »Nevarna leta«. »V boji za srečno in veselo krščansko življenje« je naslov knjigi, ki jo je izdala Mohorska družba. Delo pisatelja gotovo ne bo brez uspeha, ker je dosti mikavnih nasvetov glede zakonskega in družinskega življenja! Nihče ne bi pregovarjal o tem, če bi to čitalo odrastlo ljudstvo, a žal pa, da požljivo sega po knjigi šolska mladina z največjo pozornostjo, kar dokazuje sledeči slučaj. V 5. razredu neke osnovne šole je imela učenka med odmorom v roki to knjigo. Razredna učiteljica je to opazila ter brošuro konfiscirala. Učenka je bila v zadregi ter ni mogla odgovoriti nadaljnemu vprašanju, da bi pojasnila kaj zanimivega je čitala. Hitela je pripovedovati, da je knjiga last zaven nje sedeče součenke, katero je kazala drugim učenkam, češ kako je lepo in jih opozarjala na mikavno vsebino na strani 89 — osemdesetdevet. — Brez komentarja! Sad škofa Bonaventure je padel na rodovitna tla pohujšane doline šentflorjanske. — Kaj poreko temu oni časopisi, ki so imeli toliko pisarjenja in prerakanja napram »Dvonožcu«, katerega vsebina je primerna mladini, medtem ko je knjiga z vsebino »Nevarnih let« naravnost pohujšljiva za otroke. Starši pozor ter brošuro v kraj, kamor spada!

— Elago, ki se prodaja v prid Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, imajo v zalogi naslednje tvrdke: Kolinska tovarna za kavne primesi v Ljubljani v korist Družbi sv. C. in M. Fr. Kollmann v Ljubljani; Cilindre za svetilke v korist Družbi sv. C. in M. Fran Kovač in Ignacij Novak v Ljubljani; Prva slov. zaloga čaja in ruma na debelo v Ljubljani v korist Družbi sv. C. in M. Ivan Perdan v Ljubljani; Vžigalice Družbe sv. C. in M. z geslom: Mal prinesi dar domu na altar. Makso Zalokar v Ljubljani; Krakovski nasip: Drože v korist Družbi sv. C. in M. Pravkar naštetu blago priporočamo naitopleje vsem, ki jim je mar prospeh Družbe sv. C. in M. Kupujte in priporočajte znancem C. M. vžigalice in drugo družbeno blago! Na razpolago so: družbene razglednice (Slovenska mati, Dekličice noričice in Fantie gredoči na nabor), narodni kolk (Narod sebi! Kotnikov, Marije Vilharjeve, Ptuj in dekle s cvetkami) komad po 10 vin., računski listki komad po 20 vin. Družbene prijateljice opozarjamo, da izide v kratkem nov družbeni kolek in dve razglednici po slikah umetnika Gasparija. Prosimo starih znank in slov. mladinskih knjig; oboje sprejema družbeno pisarna, kjer se dobivajo in naročajo razglednice, kolk in računski listki pod naslovom: Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, Narodni dom.

— Čitaocima »M. T. Posrednika«. Naredni broj »Medjunarodnog Trgovinskog Posrednika« izači će 1. januara 1922. god. na 64 stranice sa kalendarskim delom i štampaće se u 20.000 primeraka. Godišnja je pretplata 50 dinara. Cene oglasima u ovome broju su ove: cela stranica 400, pola stranice 250, četvrtina stranice 150 i osmina stranice 80 dinara. Oglase za ovaj broj, kao i pretplatu za 1922. godinu treba poslati najdalje do 25. decembra tek. god. »Administraciji Medjunarodnog Trgovinskog Posrednika«, Beograd.

— Sv. Anton nad Rajhenburgom. Dne 5. 12. popoldne je sv. Miklavž obiskal tukajšnje šolsko mladino. V spremitvu dveh angelov, mefista in parkljev je otroke iznenadil baš pri veronauku. Po običajnem pozdravnem govoru nebeškega poslanca, kakor tudi gosp. kateheta, sta angela razdelila med otroke potice, mlečni kruh, jabolka, razno suho ovočje in denar. Obdarjeni so bili vsi, nekateri celo po večkrat, ker je daril preostajalo. Da je ta prireditelj v gorskem kraju tako krasno uspela, gre zasluga nadučiteljevi gospej, šolskemu ogledi in načelniku krajnega šolskega sveta, ki so med ljudstvom z veliko vno nabirali darila za naše male. — Vsem navzočim, tudi odraslim ostane ta dan v trajnem spominu. Iskrena hvala blagim dobrotnikom!

— Poziv! Na razširjenih osnovnih šolah v Soštanju in Velenju se takoj začasno zasede po eno učno mesto za učitelja ali učiteljice. Reflektanti(nje) naj vložijo tozadevne prošnje na okrajni šolski svet šoštanjski v Slovenjgradu.

— Gorenji Logatec. (Dopis.) Šolska mladina v Gorenjem Logatcu je proslavljala rojstni dan Nj. Velič. kralja Aleksandra v predvečer s prireditvijo slavnostne predstave. Vslavnostnem govoru je učenka pred, z zelenjem in narodnimi zastavami okrašeno podobo kralja Aleksandra, opisala njegovo življenje ter mu je k sklepu vsa šolska mladina prisegla neomajano ljubezen in zvestobo. Govor se je končal z navdušenimi vzkliki: Slava kralju Aleksandru. Za tem je mladina pela radostnim srcem narodne himne in pesem »Slovenec, Srb, Hrvat«. V deklaraciji »Jugoslavija« je učenec izražal čutila ljubezni in spoštovanja do domovine in ponos, da se zamoremo imenovati Jugoslavlani. Prav mično igro »Šivilja Klara« so mali diletantje izborno predstavljali. Zlasti so ugajali poredni škrti, lepo opravljene vile in šivilja Klara. Predstavo je posejilo vse tukajšnje uradništvo in obilica domačinov, tako da je prostora primanjkovalo. Vsi so se po končani predstavi razšli z zadovoljstvom, videč, kako se mladina v resnici v narodnem duhu, v ljubezni do domovine in nje prevzvišenega vladarja vzgaja. Pri pomnimo, da si je šola že nabavila svoj gledališki oder, katerega s prireditvijo iger čedalje bolj popolnjuje.

— Vabilo na odborovo sejo Slovenske Šolske Matice, ki bo dne 28. decembra ob 3. uri popoldne v voditeljevi pisarni na I. mestni deški osnovni šoli v Komenskega ulici.

FINA RISALNA ORODJA
ZA INŽENERJE IN RISARJE PO K 600 IN 550. ZA UČENCE PO K 250 IN 180
IMA V ZALOGI UČITELJSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Pristopite k „Jugoslovanski Matici!“

Vestnik meščanskih šol.

— Spomenica učiteljstva meščanskih šol v kraljevini SHS. Ministarstvo prosvete, Beograd. Kad je anketna komisija u septembru o. g. radila na zakonskom projektu za gradjanske škole, potpisani su članovi u dva put pokušavali, da se prikažu Gospodinu Ministru Prosvete i tom prilikom da ga zamole za naklonost prema gradjanskim školama, a specijalno, da mu zahvale, što ih je imenovao u anketnu komisiju; nameravali su ujedno, da uznesu težnje svoga materijalnog položaja, koji je od svih prosvetnih radnika možda naibedniji. No, kako tada nisu mogli advijencije dobiti, to su sad slobodni zahvalu izreći na dosadašnjoj naklonosti, a zamoliti je i nadalje. Gradjanske škole nisu zakonom smeštene na pravo mesto. Smeštene su u odeljenje Ministarstva Prosvete za Osnovnu Nastavu, pa je nastavnica gradjanskih škola određena i plata nastavnica osnovnih škola, no samo privremeno, dok im se položaj tačnije ne odredi. Razumemo dakle, što im nije priznata i upućena sva prinadležnost nastavnica osnovnih škola i zašto nisu dobili stanarine ni ogrevarine. Ali ova privremena nije zauzela uzak krug vremena,

kako to privremenosti dolikuje, nego je postala suviše duga, potencirana slabom naplaćenošću ispod naplate učitelja osnovne škole i neudrživom današnjom skupoćom. Van svake je sumnje, da nastavnici gradjanskih škola neobično osećaju, da su potisnuti. Opravdano je, da im se ovakovi osećaji, ako ne sasvim otklone, ono barem ublaže. Zasad se ne zna, kad će se činovničko pitanje i u njemu naplata činovnika zakonom rešiti, pa zar bi pravo bilo, da nastavnici gradjanskih škola sve donde u privremenosti imaju naplatu istog plate i prinadležnosti nastavnica osnovnih škola. Nastavnici gradjanskih škola ne moie i ne traže ništa neopravdano i ništa mnogo. Mole, da im se prema kvalifikaciji odmeri dodatak, koji bi u današnjim veoma težkim prilikama po život ponižen im položaj popravio, a nastavnica ulio snage, da uzdrže do konačnog zakonskog uređenja beriva. Molimo Ministarstvo Prosvete, da uredbu o dodacima za nastavnice srednjih škola protegne i na nastavnice gradjanskih škola. A nekvalifikovani nastavnici ovih škola, pošto nemaju ni stanarine ni ogrevarine, da dobiju 50% od one svote, koju dobivaju kvalifikovani. Molimo, da se odredjenje dodataka uputi kao hitan predlog Zakonodavnom Odboru Narodne Skupštine, za koji smo uvereni, da nas ne može ostaviti izvan zakona. Verno služeci istaknutoj svrsi, na kojoj naše škole rade, i verno odani prosvetnom napredovanju državljana Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca kao i prosvetivanju širih slojeva narodnih, živimo u veri i nadi, da nećemo ni mi ostati zapostavljeni, nego da će nam se skromne i opravdane želje moći uskoro ostvariti, tim pre, što povišica naplate nastavnicekog kadra gradjanskih škola ne preteže nikako osetljivo na bidžetskoj bilanci. S odlučnim štovanjem odani: Josip Kovačević, direktor kr. trgov. škole, predsednik Udruženja uč. gradj. škola za Hrvatsku i Slavoniju. Ferdo M. Vrbančić, direktor gradj. škole u Travniku. Dragutin Humek, direktor gradj. škole, predsednik Udruženja učit. gradj. škola u Sloveniji. Mita Gjorgjević, direktor žen. gradj. škola u Vojvodini. Samuilo Puhiera, srezki škol. nadzornik, potpredsednik Udruženja učit. gradj. škola za Dalmaciju.

IOSIP BRINAR:

Učni načrt zgodovine

(Dale)

NOVI VEK.

A) Jugoslavlani pod tujo oblastjo.

(Od početka 16. do konca 18. stoletja.)

I. Doba verskih prevratov: 1. Kmetški upori. 2. Reformacija. 3. Lutrovstvo na Slovenskem in Hrvatskem.

II. Doba turških vojen: 1. Slovenci v bojih s Turki. (Kacijanar, Turjaški, bitka pri Sisku). 2. Vojna sultana Sulejmana. 3. Nikola Zrinjski v Sigetu. 4. Srbi na Ogrskem in Hrvatskem. (Preseljevanje, obnovitev despotovine). 5. Srbi pod turško oblastjo. (Turška uprava, verske razmere, hajduki). 6. Črna gora. (Doba do vladike Danila, iztrebljenje poturic, uprava). 8. Propadanje turške sile. (Bitka pri Št. Gotardu, drugo obleganje Dunaja, Avstrijci in Srbi v skupni borbi s Turki, Kočina krajina). 9. Zarota Zrinjskih in Frankopanov. 10. Kruci.

III. Borbe za prestole in ozemlja: 1. Habsburžani. 2. Ludovik XIV., kralj francoski. 3. Peter Veliki. 4. Propast Poljske.

IV. Napoleonova doba: 1. Francoska revolucija. 2. Napoleon Bonaparte. (Pričetek Napoleonove slave, Napoleonove vojne, Napoleon I. na vrhuncu svoje moči, Napoleonov padec). 3. Ilirija oživljena.

B) Probujanje in osvobojenje Jugoslovancev.

(Od početka 19. stoletja do svetovne vojne).

I. Nova samostojna Srbija: 1. Prvi srbski ustanek in Karadjordje Petrović. 2. Bukareški mir in propast Srbije l. 1813. 3. Drugi srbski ustanek in Miloš Obrenović. 4. Knez Aleksander Karadjordjević. 5. Povratek Obrenovičev na prestol. 6. Knez in kralj Milan. 7. Kralj Aleksander Obrenović. 8. Kralj Peter I. Osvoboditelj (Palkanska vojna).

II. Črna gora.

III. Jugoslavlani pod Avstro-Ogrsko. (1814.—1914.) 1. Začetki narodnega preporoda. 2. Revolucija l. 1848. 3. Absolutistična doba. 4. Doba ustavnih bojev.

IV. Tuje države v najnovejši dobi. (Rumunska, Grška, Ruska, Francoska, Amerika).

C) Kultura v novejši dobi.

I. Prosveta v Jugoslavlanih: 1. Kiparstvo in slikarstvo. 2. Glasba. 3. Narodna književnost.

II. Najnovejše iznajdbe novejšega (Napredek v zvezdoznanstvu; (Naprave) stroji; telegraf in telefon; vžigalice in razsvetljava; pisalna peresa; kameno- in fotografija; poštarstvo; metrske mere; šivalni stroj; aeroplani).

C) Svetovna vojna in ujedinjenje Jugoslovanov.

I. Svetovna vojna: 1. Vzroki svetovne vojne. 2. Rusko bojišče. 3. Francosko bojišče. 4. Stranska bojišča. 5. Italijanska fronta. 6. Srbija v svetovni vojni. 7. Mirotvorne pogodbe.

II. Ujedinjenje Jugoslovanov: 1. Delovanje Jugoslovanskega odbora. 2. Resolucija Jugoslovanov v Avstro-Ogrski. 3. Prva leta kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

D) Iz ustavoznanstva.

I. Glavne določbe ustave kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

II. Razvoj socialnih uredb in ustavnega življenja v minulih dobah (posebno v Srbiji, v Graciji in Rimu).

Obrtno nadaljevalno šolstvo.

Novo knjige za obrtne šole.

(Dopis.)

Približno pred 25 leti je bilo slovensko obrtno šolstvo še v povojih. V Ljubljani smo imeli državno obrtno učilišče najnižje vrste, a po deželi je životalo nekaj obrtnih nadaljevalnih šol. Povsod pa so težko občutili pomanjkanje za naše razmere primernih učnih pripomočkov, bodisi za risanje, bodisi za merkantilne predmete. Ko so bili prirejeni prvi rokopisi za merkantilne predmete, ni bilo v Ljubljani dobri založnika za te knjige. Težji mizeriji je odpomogla dunajska tiskarna, ki je izdala in založila nekaj slovenskih obrtnošolskih knjig. Nekaj jih je izšlo tudi v c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju, kar je šteti v zaslugo takratnim nadzornikom, vnetim Slovencev, ki so iz bratovske ljubezni do nas Slovencev upoštevali naše žalostne razmere.

Vse te knjige so že razprodane, pomoči za nove izdaje pa ne moremo nikdar več pričakovati iz tujne. Zato je tembolj hvalevredno, da se je »Učiteljska tiskarna« odločila natisniti in založiti nekaj novih knjig. Hvalevredno je to tembolj, ker je zalaganje slovenskih obrtnih strokovnih knjig še vedno riskantno podjetje. Ne rečem, da bi se pri sedanjem številu šol in učencev ne dalo kaj zaslužiti, če bi se knjige sedaj še tako prirejale kakor pred leti. Pomisliti pa je, da je pouk na obrtnih učiliščih že skoro povsod ločen po obrtnih strokah in morajo to upoštevati tudi nove knjige. Kolikor več strok pa je upoštevati pri spisovanju knjige za en predmet, tem manj izvodov je treba za posamezne stroke. Majhne izdaje pa podražujejo ceno posameznih knjig.

Učiteljska tiskarna se teh stroškov ni ustrašila. Nasprotno: izdala je najprej Podkrajškovo »Pomočniško izkušnjo za rokodelske obrte«, potem pa v kratkih presledkih Podkrajškovo »Računstvo za ženske obrte« in istega pisatelja »Knjigovodstvo za ženske obrte«.

O vrednosti teh knjig ni da bi govorili tukaj, ker jih izobražen učitelj lahko oceni sam. Pač pa je namen tem vrsticam, opozoriti učiteljsko na nekaj drugega. V mislih nam je pred vsem šolska samoizobrazba. Učitelj, ki hoče biti na višku časa, mora iz lastnega študija poznati vso sodobno strokovno literaturo. Učitelji obrtnih nadaljevalnih šol so že po službi prisiljeni, da se seznanijo z vsebino novih knjig te vrste. Učitelji, ki ne poučujejo na takih šolah, pa naj jih čitajo, da se vsaj deloma pripravijo za pouk na teh šolah, če bi bili kdaj poklicani v to.

Učitelj, ki pozna te knjige, naj jih tudi razširja. Na obrtno nadaljevalni šoli naj ne trpi pri pouku učencev brez knjige. Ne samo, da je veliko lažje poučevati in se učiti s knjigo kakor brez nje, je knjiga za vsakega vajenca tudi za njegovo poznejše življenje velikega pomena. Kdor ne uči na obrtni nadaljevalni šoli, naj opozarja mojstre, pomočnike in vajence svojega šolskega okoliša na vsako novo obrtnošolsko knjigo. Razloži naj jim pomen knjige in jo priporoča v nakup.

Če bo »Učiteljska tiskarna« prvo izdajo založnih knjig hitro razpečala, bo lahko priredila drugo in tudi tretjo ter prevzela v zalogo še druge za obrtno šolstvo važne knjige. Čim obsežnejši pa bo delokrog »Učiteljske tiskarne«, tem pomembnejše bo to podjetje v organizacijah učiteljskega stanu.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matic«

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, Frančiškanska ulica št. 6.

—k Vestnik šolske Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za leto 1922. Izšlo vodstvo. Cena 20 K. Natisnila »Narodna tiskarna«. Vsebina: Koledar. Rodoslov nasega kralja, doma. Kralj. SHS barve in grb. Pristojbine — poštne, brzojavne, telefonske. Lestvice. Narodnemu delu. Nekrolog kralju Petru I. Poklon kralju Aleksandru I. Sedemdesetletnici (slike: Ivan Tavčar in Ivan Hribar). Ob Svetčevem grobu. Na življenja cesti. Ani Dimnikovi. Slovenska mati (s sliko Ane Dimnikove). Narodni ponos. Pesem osvete. Trije pokojni Ciril-Metodarji iz neodrešene domovine (slike: J. Čuček, M. Lavrenčič, dr. A. Frank). Pri biskupu Strossmayerju. Vestnik o delovanju Družbe. — Širite koledar Družbe sv. Cirila in Metoda!

—k Cankarjev zbornik. Spominu Ivana Cankarja posvetil »Ljubljanski Zvon«. Založila Tiskovna zadruga. V Ljubljani 1921, str. 180. Cena 18 Din. vez. 21 Din. po pošti 2 Din. več. K tretji obletnici Cankarjeve smrti je izšel ta spominski zbornik, ki bo dobro došel vsem, ki se zanimajo za umetnika in človeka Cankarja. Temu imenu služijo priobčeni članki o Cankarju in številna njegova do sedaj še nenatisnjena dela in pisma. Zbirko odvarja prof. dr. Prijatelj z obširno analizo Cankarjeve umetnosti »Domovina, glej umetnik«. Prof. dr. Šerko analizira Cankarjevega »Polikarpa«, dr. R. Mele prinaša zanimivo gradivo o delovanju Ketteja, tega najmočnejšega iniciatorja in voditelja »Zadružanov«, N. Bertulovič analizira v hrvaščem pisanem članku »Cankarova subjektivnost« etične podlage Cankarjevega dela. B. Vybiral pa podaja češko pisan obširen pregled čeških prevodov iz Cankarja in člankov o Cankarju in njegovih delih. Večina prispevkov tvorijo Cankarjeva doslej še nenatisnjena dela: satira na Mahničič iz rokopisnega zvezka ljubljanskih realcev, dve njegovi avtobiografiji, prve pesmi, pisma Aškercu, pisna prijateljem o njegovih dramah, albumski verzji, gradivo za »Erotiko«, predavanja o slovenski literaturi, akti njegovega političnega procesa zaradi predavanja o »Slovenih in Jugoslovanstvu« itd. Ta bogata vsebina in njej primerno resokusna zmanjšanjem odnosa stavita »Cankarjev zbornik« v prvo vrsto naših letišnjih knjižnih daril za Božič. Prepričani smo, da bodo segli po njem ne le številni Cankarjevi ljubitelji, ampak tudi oni, ki jim je Cankar še vedno nekako tuji. O knjižni bomo še izpovedovali. Naroča se Cankarjev zbornik pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica nasproti Glavne pošte.

—k Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo« iz Zagreba je pripravilo v nedeljo, 18. t. m., zvečer v dvorani hotela »Union« lep koncert pod vrlo spretnim vodstvom mladega kapelnika zagrebškega narodnega gledališča g. Oskarja Smoldeka. — Zbor šteje približno 80 pevki in pevcev; njegova disciplina je vzorna, šola izborna. Glasovni materijal je prav dober, le nekateri izmed tenorjev imajo nekoliko preveč odkrite glasove, ki se čutijo — posebno pri forte — preglasni in malo hreščeči, kar moti naše uho. Sicer pa je bila intonacija točna in jako čista, dinamika pa naravnost mojstrsko izvedena, izvzemši včasih prenapet prehode iz f in ff v p in pp in obratno, da sem pogrešal izrazitejše crescendiranje in decrescendiranje. Vsa čast in popolno priznanje »Kolašem« na res umetniškem prednašanju in iskrena jim hvala za prelep užitek, ki sem ga imel na koncertu. Vohče mi je ženski zbor ugajal bolj nego moški. — Program je obsegal najboljši in najkarakterističnejše skladbe slovenske glasbene romantike in harmonizacije jugoslovanske narodne pesmi. Pevski zbor »Glasbene Matic« je poklonil »Kolašem« dva venci s trakovi. Obisk je bil dober, a bil bi prav dober, ako bi ne bil koncert na nedeljo. —c.

—k Glasbena čitalnica. Orkestralno društvo »Glasbene Matic« v Ljubljani je že pričetkom marca 1920 stopilo pred ljubitelje glasbe z načrtom ustanovitve glasbene čitalnice. Malodane vsi glasbeniki in glasbeni interesi so simpatično pozdravili to idejo ter se je na krožcih priglasilnih polah prijavilo nad 100 članov. — Predsednik orkestralnega društva, ukrajni glavar dr. Karlin, je preskrbel vse predpriprave za ustanovitev čitalnice in sklical dne 12. t. m. ob 18. uri ustanovni občni zbor v veliki dvorani »Glasbene Matic«. Dobil je na vpogled okrog 25 poskusnih izvodov raznih tu- in inozemskih glasbenih revij in časopisov (slovenskih, čeških, francoskih, nemških in italijanskih); napravil je proračun, v

kolikor se je mogel pri menjajočih se cenah določiti. Prečital je društvena pravila, ki jih je občni zbor brez ugovora odobrila in sprejel. Določila se je vpisnina za člana po 5 Din. in mesečna članarina po 3 Din. »Glasbena Matica« da za prvi začetek radovoljno na razpolago sobo poleg svoje pisarne v Gosposki ulici, kjer imajo člani dostop od 18. ure dalje. V odbor so bili izvoljeni: predsednik g. dr. Karlin; podpredsednik g. dr. Josip Čerin; blagajnik g. Koritsky; namestnika g. Rupelj in ga. Schweigerjeva; preglednika gg. Šantel in Bravničar. Smoter glasbene čitalnice je — poleg ureditve glasbenih revij in časopisov svojim članom — tudi prirejanje glasbenih predavanj in izdajanje glasbenih publikacij. Čitalnica prične svoje delovanje že s pričetkom novega leta 1922. Vsi tovariši in tovarišice, ljubitelji glasbe, so vabljeni, da pristopijo društvu kot redni člani. —c.

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

NAVODILA DOPISNIKOM!

1. Društvena poročila naj bodo kratka in stvarna, vsebujejo naj le aktualne razprave, ki zanimajo čim širši krog čitateljev.

2. Vsebujejo naj le sklepe zborovanj v posameznih vprašanjih, razprav in utemeljevanj ni potreba navajati podrobno.

3. Nad vsakim sklepom napravi v poročilu naslov, da čitatelj na prvi pogled vidi, o čem se razpravlja in kaj vsebuje dotični oddelek. To napravi društvena poročila zanimiva.

4. Opuščaj vse nebitvene opise zborovanja in morebitne sestanke po zborovanju in osebne kulte, pozdrave, zahvale itd., ki jemljejo le dragocen prostor uredniku.

5. Društvena poročila naj nam dajo pregled o gibanju organizacije, v koliko učiteljsvo zasleduje aktualna stanovska vprašanja in kako stališče zavzema v posameznih vprašanjih; dajejo naj inicijativno centrali za potrebne korake in ukrepe, ki bi bili dobri.

+ Slovenjgraško učiteljsko društvo je zborovalo v nedeljo dne 11. XII. 1921 v Slovenjgradu. Uvodoma je gov. predsednik pozdravil vse navzoče, posebno došle goste: tov. Čučeka iz Cirkovca in učiteljsvo mešč. šole v Slovenjgradu. Nato je predsednik prečital došle dopise in sicer dopis »Odseka za uč. konvikt«, dopis »Pedagoško didaktičnega krožka v Mariboru« in dopis »Društva uč. Samopomoči«. Pojasnil je namen in pomen Samopomoči in ped. did. krožka ter animiral članstvo za pristop. Pri tem se je tudi razdelilo 6 blokov za uč. konvikt in 2 bloka za ped. did. krožek.

Poročilo 1. drž. skupščine v Zagrebu je izostalo, ker je isto itak čital vsak član v »Tovarišu«. Le predsednik je dostavil še nekaj besed o svojih vtisih v Zagrebu in tudi gov. Šalamun je podal nekaj zanimivosti o vrlih srbskih tovariših. Sledil je razgovor o novih šolskih tiskovinah. G. nadzornik Grmovšek je podal obširno in natančno pojasnilo glede enotne izpolnitve teh tiskovin. Končno je bila sprejeta še sledeča resolucija: »Učiteljsvo je z ogorčenjem čitalo v »Učit. Tovarišu« poročilo o zadevi tovariša Moderndorferja ter stoji solidarno na strani predsedništva naše organizacije, ki naj povzame potrebne korake, da se za navedeni slučaj dobi zadoščenje in da se ne bodo dogajali vdružič enaki slučajii. — S tem se je zaključilo zborovanje; čas in vzpored prihodnjega bode pravočasno objavljen.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj je zborovalo dne 3. grudnia 1921 v Zidanem mostu. Navzočih je bilo lepo število članov. Gov. predsednik se spominja njega, ki je tolikrat tvegaj življenje za svoj narod, našega pokojnega kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja. Vsi navzoči mu zakličejo trikratni »slava«. — Njegovemu Vel. Aleksandru pa zaori iz polnih grl trikratni »živjo«. Po pozdravu na vse navzoče, zlasti še na nove člane tovariše in tovarišice, preide predsednik na dnevni red. Prečitajo se došli dopisi. Za pedagoško - didaktični krožek v Mariboru se nabere s blokom lepa vsota dinarjev. O pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini poda gdč. Lunđer svoje poročilo, ki se tiče njenih osebnih vtisov. Za svoje izvajanje je žela mnogo zaslužnega odobranja. O državni skupščini v Zagrebu pa poroča gov. predsednik Gnuš ter citira nekaj odlomkov iz ljudsko-šolskega zakona. Vsem njegovim izvajanjem so sledili navzoči z živim zanimanjem. Najlepša pa je bila IV. točka dnevnega reda, predavanje tov. Vitka Jurka o njegovih doživljajih na albanski granici. Marsikateremu je izvabil solze v oči, ko nam je v pestrih barvah slikal,

kako vzgaja Srb svojo deco v narodnem duhu. Za svoje, nad vse zanimivo predavanje je žel tudi obilo pohvale. Želeti bi pa bilo, da pošlje svoj referat v ponatis, ker bi gotovo zanimal tudi druge. Ko smo končno izpraznili še vprašalno skrinjico, v zadevi matičnih listov, dnevnice, molitve v šoli, poučevanja nemščine in izenačenje učnega načrta za Slovenijo, je zaključil tov. predsednik lepo uspešo zborovanje.

+ Radovljiško okrajno učiteljsko društvo je zborovalo dne 7. decembra t. l. v Radovljici. Udeležilo se je zborovanja 68 članov — mnogo premalo, ker šteje društvo danes 110 članov. V znamenju premale požrtvovalnosti je odrekla cela dolina. To se je opazilo v nagovoru je gov. predsednik poudarjal važnost in potrebo naših zborovanj in žalostio konstatiral slabo udeležbo. Zborovanja se je udeležil tudi tovariš nadzornik g. Turk, ki je opravičil g. vladnega svetnika Mencingerja, ki ni mogel prisostvovati zborovanju vsled poslov. Gov. Jože Korošec je z njemu lastno spretnostjo referiral: Vzgojni moment pri pouku z ozirom na našo državo. Gov. Drago Hudč je poročal o skupščini UJU v Zagrebu in o novem šolskem zakonu, ki ga v kratkem prinese »Učit. Tovariš«. Gov. Leopold Baebler poroča o »Samopomoči« (v slučaju smrti) ter priporoča k čim večji udeležbi. Gov. Eg. Schifferer se pritožuje vsled premajhne agilnosti pri razpečavanju blokov za »Učit. konvikt« ter imenoma navaja dve društvi, ki sta vrnili vse bloke, ne razpečavši niti enega lističa. Ta bojkot se opaža posebno iz enega dela Slovenije. Eno društvo je tudi sicer vrnilo vse bloke, da jih razpečamo drugje, toda zavezalo se je, poslati znatno vsoto. Upamo, da se vsa nezajemna mnenja razblinijo v korist dobrega namena. Tovarišice in tovariši! Na lelo dalje brez motenja: »Učiteljski konvikt« moramo zgraditi; to je naša naloga! — Sklene se, da pristopi društvo k čekovnemu uradu. Sklene se dalje v neki zadevi poslati resolucijo na državno skupščino. Prihodnje zborovanje — občni zbor — se vrši dne 14. januarja 1922 v Lescah.

+ Učiteljsko društvo za Maribor je zborovalo 7. t. m. ob prav povoljni udeležbi. Prav piščo številce tovarišic in tovarišic pa še sedaj ne čuti toliko potrebe in stanovske zavesti, da bi vsak mesec žrtvovali par ure svojim sotovarišem in — sebi. Prihodnjič pridemo z imeni, da jih bodo poznali tudi drugi, ne samo mi. Zborovanja se je udeležilo več meščansko-šolskega učiteljsva in pa naš tovariš, župan Grčar. Predsednik pozdravi župana tovariša Grčarja, čestita gov. Ostercu na odličnem uspehu pri izpitu, pozdravi tov. Jurkovičev, ki je došla iz Prekmurja ter izrazi v imenu društva gov. Pirkmajerjevi sožalje povodom smrti njenega očeta, ki ni zadelo samo ožje rodbine, ampak čutil izgubo vse učiteljsvo. Predno se preide k dnevnemu redu povzame besedo gov. g. župan Grčar, povdaria velike naloge, ki čakajo občino v kulturnem in socialnem oziru. Omenja zasluge učiteljsva pri prevratu in naslednja leta ter prosi še nadaljnega sodelovanja in zaupanja pri rešitvi nadaljnjih važnih nalog. On je bil, je in bode v prvi vrsti učitelj in tovariš, čeprav opravlja druge posle. Stremljenje učiteljsva bode povsod in vedno podpiral in zagovarjal. Njegove besede so našle prijazen odmev. Zapisnik se prečita in odobri. Tekoče zadeve in dopisi se vzamejo na znanje. Gov. Malenšek poda zanimivo predavanje o razmerah, šegah in navadah v Macedoniji, katere je onazoval na licu mesta kot vojaški unoklicanec. Predsednik mu izreče zahvalo za poučno sliko, katere mu bode gotovo koristila pri pouku o spoznanju naše širše domovine. Predsednik Tomažič poroča o glavnem zborovanju skupščine UJU v Zagrebu. Z začudenjem se je zaznalo, da se na tej skupščini niti znila ni nobena besedica o meščansko-šolskem učiteljsvu. Kaj je bilo vzrok. Pri slučajnostih se je razgovarjalo o predavanju prof. Reiserja glede službene pragmatike in gmotnega vprašanja učiteljsva. Iz njegovih izjavajni se je dalo posneti, da ne čaka učiteljsva nič dobrega ne v enem, kakor tudi ne v drugem oziru. Zlasti glede stališča in mnenja o omoženih tovarišicah, ki je po krivici zelo neugodno in do katerega je privedlo merodajne faktorje pavšalno besedičenje, ne pa lastno opazovanje in statistični materijal šol. oblasti, so padale precej ostre besede, kar je lahko razumljivo. — Na predlog gov. Hrena se je izvolil petčlanski odbor, ki naj izdela pravila za »Učiteljski dom«, ki bode imel isto nalogo približno kakor jo ima ljubljanski konvikt. Izvoljeni so bili sledeči: Kožuh, Vodenik, Milčinska, Mešičkova in Hren. — Gov. Alt omenja pomen in udobnosti pri »Uradniškem društvu« ter pozivlja navzoče za pristop. Gov. Tomažičeva, kot

zastopnica učiteljstva »Jugoslov. Matice« omenja način in kontrolo plačevanja članarine.

+ Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj je ob lepi udeležbi zborovalo dne 3. decembra v šoli v Brežicah. Kot gosta sta bila navzoča ravnatelj ondotne meščanske šole J. Pilgram in strokovni učitelj A. Petrišič. Nekaj članov je svojo odsotnost opravičilo. Predsednik se spominja v toplih besedah pokojnega kralja Petra Osvoboditelja, ki mu zborovalci zakličejo trikratni »Slava«, kralju Aleksandru pa trikratni »Živio«. Tov. Avg. Tomincu se čestita na dobro prestale usposobljenosti izpitu. Po odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja poroča predsednik o gibanju članstva od zadnje skupščine. Kar 10 vrlih tovarišev (ic) je ostavilo društvo, preselivši se v druge okraje. (Judnič, Mešiček Ana, Mazi, Piller, Potočnik Ludovik in Terezija, Sorčič, Sušnik Miro in Franja, Zaggar). Bili so to stanovsko zavedni člani, ki so nekateri dolgo let marljivo delovali v društvu in ki jih bomo le težko pogrešali. Društvo jim želi na njihovem novem bivališču mnogo sreče in zadovoljstva. Tov. Pillerjev kot dolgoletni društveni blagajničarki in tov. Sušniku kot društvenemu tajniku se izreče pismena zahvala. Na novo so društvo pristopili: Freljih Vida (Brežice), Knapič Viktor (Rajhenburg), Ravbar Ciril (Videm), Stravs Marica (Rajhenburg) in Žagar Marica (Brežice). Blagajničarjem se izvoli za ostalo opravilno dobo tov. Gomilškova, tajnikom pa tov. Ravbar, oba iz Vidma. Prihodnji občni zbor se vrši po novih pravilih v Brežicah. Dan določi predsednik. Člani, ki so še s članarino na dolgu, naj isto čimpreje poravnajo. Dopis društva vpokojenih učiteljev v Sloveniji ter poziv društva »Samopomoč« se vzame na znanje. Blok radioljskega bratskega društva v prid »Učiteljskemu konviktu« se porazdele med posamezne šole, ki jih bodo skušale razpečati do prihodnjega zborovanja. Poročili o prvi pokrajinski skupščini v Rogiški Slatini ter o prvi državni skupščini UJU v Zagrebu se vzameta odobruje na znanje. — Tov. Tominc, znan kot izvrsten pomolog, vinogradnik in šolski vrtnar, nam je nato v temeljitem referatu podal praktične mišljaje in nasvete, kako bi se naj pouk v kmetijstvu na naših šolah prilagodil krajevnim razmeram. Predavanje je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem. — Pri slučajnostih so se slišale pritožbe, da se na nekaterih šolah učitelji uradno premeste, ne da bi se preskrbelo nadomestilo, vsled česar pridejo dotične šole v nemalo zadrego. Tudi bi bilo treba študijske dopuste omejiti ali celo ukiniti, dokler traja pomanjkanje moških učnih moči. — Po zborovanju smo se zbrali v Pečnikovi gostilni, kjer smo bili, kakor navadno, dobro postreženi. Predmet prisrčnih ovacij je bil tu tov. Černelč iz Artič, ki je ravno ta dan obhajal svoj god in svoj 50. rojstveni dan. Še mnoga leta! — Predsednik.

+ Učiteljsko društvo za svetolenarški okraj je zborovalo v sredo 7. t. m. pri Sv. Lenartu Sl. g. s prav povoljno udeležbo. Po splošnem pozdravu udeležencev, posebno g. tov. vrtn. nadzornika A. Škulja poroča predsednik, da je društvena pravila odobrila deželna vlada z dne 1. 9. t. l. št. 8869/IV, oddelek za notranje zadeve. Društvo je sklenilo, da si jih oskrbi v zvezi z drugimi društvi, 100 tiskanih komadov. Predsednik se živo spominja vrle tov. Minke Gregorec, bivše učiteljice pri Mariji Snežni, ki je dne 22. novembra t. l. na svojem domu v Mengšu pri Kranju umrla, blag ji in trajen spomin! V znak sožalja so vsi stoji poslušali poročilo, katero je žal tretje v tem letu: Orehek, Jakopec, Gregorec. Naj v miru počivajo! Sledi poročilo o društvenih notranjih zadevah, nadalje o razpečevanju 2 blokov po 100 D, listek po 1 D za Pedagoško-didaktičski krožek Maribor, od katerih se je takoj razpečalo 125 listkov ter znesek odposlal na naslov: 10 blokov za Uč. konvikt se razdeli na posamezne šole, kar so tovariši(ce) radevolje sprejeli. Nabrani zneski se bodo v doglednih mesecih vpošiljali na Jesenice. Nenavzočim se je razposlalo na dom bloke z nado, da se strinjajo z društvenim soglasnim sklepom in bodo takoj storili svojo dolžnost. Predsednik srčno želi do januarskega zborovanja pozitivnega uspeha in poročila marljivih razpečalcev. O kmetijskem prirodznanskem pouku poroča zelo zanimivo tov. nadzornik A. Škulj, praktični načrt obdelovanja šol. vrta se je sprejel z zadovoljnostjo. Glasna zahvala mu je priznanje za obili trud. Vse druge točke so izostale vsled pomanjkanja časa, deloma so pa že bila v naših listih.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska Samopomoč ima izredni občni zbor dne 28. decembra ob 10. uri dopoldne na 1. mestni deški osnovni šoli v Komenskega ulici.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zasavski: Preveč raztezno razpravljano. V krajši obliki bi bilo na mestu, tako pa nemogoče.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev ljubljanske okolice ima 27. decembra ob 10. uri dopoldne odborovo sejo v šoli na Vrtači 19/I. Te seje se lahko udeležijo vsi, ki so ta dan v Ljubljani. Čim več, tem bolje!

Razpisi služb.

Štev. 1878/I.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

1. Sv. Duh na Ostrem vrhu, dvorazrednica, kat. verouk, nadučiteljska služba in služba za učitelja ali učiteljico; mesto pripravno za učiteljsko dvojico.
2. Fram, petrazrednica, kat. verouk, nadučiteljska služba.
3. Sv. Jakob v Slov. gor., petrazrednica, služba za učitelja in 1 za učiteljico.
4. Jarenina, petrazrednica, 1 služba za učitelja in 1 za učiteljico.
5. Sv. Jurij ob Pesnici, trirazrednica, služba za učitelja ali učiteljico.
6. Zg. Sv. Kungota, dvorazrednica, služba za učitelja ali učiteljico.
7. Sv. Marjeta ob Pesnici, štirirazrednica, služba za učitelja.
8. Sv. Martin p. Vurbergu, trirazrednica, 1 služba za učitelja in 1 za učiteljico.
9. Rače, trirazrednica, kat. verouk, nadučiteljska služba.
10. Reka, dvorazrednica, služba za učitelja.
11. Svečina, trirazrednica, služba za učitelja.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti do dne 15. januarja 1922 pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Kdor prosi za več služb obenem, mora vložiti za vsako službo posebno prošnjo, opremljeno s službeno razprednico.

Okrajni šolski svet Maribor,

dne 15. decembra 1921.

Predsednik: dr. Lajnič s. r.

Štev. 862/II.

RAZPIS UČITELJSKIH SLUŽB.

Po odredbi višjega šolskega sveta se razpisujejo v stalno namestitev naslednje učiteljske službe:

1. Sv. Martin na Pohorju, trirazrednica, 1 služba za učitelja in 1 za učiteljico.
2. Makole, šestrazrednica, služba za učitelja ali učiteljico.
3. Slov. Bistrica, deška petrazrednica, 2 službi za učitelja.
4. Sv. Venčesl, dvorazrednica, služba za učitelja ali učiteljico.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti do dne 15. januarja 1922 pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Kdor prosi za več služb obenem, mora vložiti za vsako službo posebno prošnjo, opremljeno s službeno razprednico.

Okrajni šolski svet Slov. Bistrica,

Maribor, dne 15. decembra 1921.

Predsednik: dr. Lajnič s. r.

Štev. 1006.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

Vsled odloka višjega šolskega sveta z dne 15. septembra 1921, št. 3829 se razpisuje učno mesto na štirirazredni osnovni šoli v Globokem v stalno nameščenje. Pravilno opremljene prošnje je vložiti po predpisani poti do dne 15. januarja 1922 pri podpisanim okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet Brežice,

dne 14. decembra 1921.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Alfonz Breznik

bivši učitelj Glasbene Matice

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji:

Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd.

Učitelji dobe tudi na obroke. Vio-

line in vse glasb. or. dje v bogati

izberi. Strune in žice vseh vrst na debelo in drobno

Največja trrdka v Jugoslaviji.

UČITELJSKA KNJIGARNA v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Šolski list.

Na razpolago je samo še 2. štev. III. stopnje D 3.50

K. Wider Moje prvo berilo. Sedmi tisk vez. D 3.—

E. Gangl Druga čitanka. Vez D 7.—

Pomočniška izkušnja za rokodel. obrte.

Spisal H. Podkrajšek. — Broš. D 3.50

Računstvo za ženske obrte.

Spisal H. Podkrajšek. D 7.—

Prva srbska ali hrvatska čitanka

za slov. osnovne šole. Priredili Iv. Lésica, P. Lokovšek in dr. R. Molé D 6.—

Namen, razvoj in organ. obrt. strok. šolstva drugod in pri nas.

Spisal M. Presl, prof. na drž. obrt. šoli v Ljubljani, broš. D 3.50

Na planine.

Spisal Pavel Kunaver. — S 16. slikami, vez. D 12.50

Zbirka važnejših novih naredb in odredb.

Spisal F. Fink D 5.—

Imenik

šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljska v Sloveniji po stanju šol. leta 1920/21. D 10.—

Najlepša božična in novoletna darila!

Najprimernejša darila mladini so mladinske knjige. V ta namen priporoča Učiteljska knjigarna v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učitelj. konvikta« in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	D 3.—
Andrej Rapčič: I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	3.—
Mišjakov Julče: I, II, III, IV, V, VI. zvezek po	3.—
Ivo Trošt: Moja sestra. Spis za mladino, I in II. zvezek po	3.—
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, in II. zvezek po	3.—
Babica pripoveduje. Spis za mladino po	3.—
Marko Senjanin: Slovenski Robinzon	3.75
Fran Levstik: Zbrani spisi za mladino, broš. D 11.50, eleg. vez.	13.50
Otroški oder. Sestavila Marica Greg. rčeva (Step. rčeva). Igrice za ml. dino otroških vrteev in osnovnih šol brošura	4.—
Gustav Šilih: Nekoč je bilo jezero. vez.	12.50

V prid Učiteljskemu konviktu:

Žirovnik Narodne pesmi, I, II in III. stopnja, cena	D 1.25
Marolt: Narodne himne in domorodne pesmi za mladino	1.25
Te himne so odobrene od višj. šol. sveta za šolsko uporabo.	

Nadalje:

Rab. Tagore Povestice, broš. D 2.50, vez.	D 3.50
Dr. Ivo Sorli Bob in Tedi	7.50
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica	3.75
Bob za mladi zob (pesmice)	3.50
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	—75
Mark Twain: Mali klatež broš. D 6.50 vez.	8.—
Fran Rojec: Tončkove sanje (igrice)	5.—
Ewald Bolka: Dvonožec broš. D 12.50 vez.	14.—
Fran Levstik: Martin Krpan	5.—
Ivan Albrecht: Mlada greda (pesmice)	10.—
Jos. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom)	10.—
Nemcova: Češke pravljice (I in II. zvezek.) brošura	2.75
France Bevč: Pastirčki pri kresu in plesu broš. D 3.— vez.	4.—
Moj zverinjak	5.—
Čika - Jova Gradnik: Kalamandrija pesmice vez.	4.—
Zmaj: Malaj in Malon pesmice	3.50
Waschtetova Pravljice	10.—
Milčnski: Pravljice	12.—
Trnjulčica, pravljica s slikami	9.—
Snegulčica	9.—
Rdeča kapica	9.—
Pepelka	9.—
Moji ljubčki, živalske slike	8.—
Mladi slikar, knjižica za slikanje	6.—
Slike iz pravljic	6.—

Razen tega ima »Učiteljska knjigarna« šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, persera, darilke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po D 1.25, 1.50, 2.10, 2.25, 6.25, 7.50.